

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Mezőgazdaság és ipar.

Irta: Dr. Fráter Iván főispáni titkár.

Napjainkban a haladás jelszava: uralják a világot. A hatalomért versen-
 gők sorában azok a nemzetek az el-
 sők, akik a mai rettenetes, páratlan
 küzdelemben a legnagyobb anyagi ál-
 dozatok meghozatalára képesek, kik-
 nek a teherviselő képessége a legna-
 gyobb, mert a hatalom gyökerei a köz-
 gazdaságból nyerik táplálékukat, meri-
 tik erejüket. A nemzetek hatalmát nem
 csupán szuronyerdői alkotják.

Magyarország erejét nem az ipar,
 nem a kereskedelme alkotta, alkotja,
 de nem is fogja első sorban alkotni;
 hanem a mezőgazdaságé. Közgazdasá-
 gunk ezen három ágában nem az iparos,
 nem a kereskedő termeli a legtöbb ér-
 tékkel bíró javakat, hanem a mező-
 gazda. Az a mezőgazda, aki aztán vi-
 szont a legnagyobb fogyasztójává válik
 az általa termelt javaknak, amelyeknek
 javarészben oly mennyiségben való ter-
 melésére törekszik, melyek első sor-
 ban is a saját házi szükségleteinek el-
 látására kell, csupán az azontuli feles-
 leget bocsájtva piacra; amely ennek
 következtében épen hogy fedezi, az
 ipari — kereskedelmi — s szellemi
 munkával foglalkozó fogyasztók szük-
 ségleteit.

Első sorban is értem ezt a kisgaz-
 dákra, akik agrár országunk gerincét
 alkotják, nem akarva most kitérni a
 közép és nagybirtokok üzemeire, rend-
 szereire.

Az egész országot nem lehet egy
 kaptafára huzni a gazdálkodás terén,
 nagyon is alkalmazkodni kell a helyi
 viszonyokhoz, a nép gazdasági színvo-
 nalához. Fő jelszavunk azonban csak
 egy lehet s ez a többtermelés. Messze
 vezetne ennek a kérdésnek a fejtege-
 tése, elég reá jelenben utalni. Első
 sorban is nevelni kell erre gazdakö-
 zönségünket.

Az idők különben is nagyon meg-
 változtak felettük; eddig ugyanis a be-
 hozatal ellen való védekezés volt a
 feladat, sajna ma már erről nem lehet
 szó, sőt előre látható időn belül nem
 is lehet. Ma csak egy fontos cél le-
 behget szemünk előtt, a *mezőgazda-
 sági termelés fokozása*. Először meg
 nem dönthető tény ugyanis az, hogy a
 mezőgazdaság termelte élelmickek
 fogyasztása nem áll arányban a terme-
 léssel, vagyis jóval nagyobb a fogyasz-
 tás mint a termelés.

S miután új területek feltárásában,
 művelés alá való vételében nincs mó-
 duk, mert hiszen ily területeink nin-
 csennek is, de meg minden új terüle-
 tet óriási költséggel és munkával lehet
 gazdaságilag hasznosítani; termelésünk
 csakis az átlagtermés fokozásával lehet
 emelni.

Továbbá elvitázhatatlan tény, hogy
 erőnk, létünk alapját mezőgazdaságra
 alkalmas területünk képezi, hiszen
 minden ország legnagyobb kincse me-
 zőgazdasága, melynek termelését ha
 fokozni tudja úgy ez csak nagyobb
 mérvű gazdagodását eredményezi. A
 jelszó tehát ismételtén csak egy lehet,
 a többtermelés.

Természetesen a többtermelés elő-
 mozdítása, a termés fokozása, csak
 helyes munka beosztást, berendezést a
 földek megfelelő felhasználását, tanul-
 mányozását, igényel. De talán még
 ezeknél is fontosabb a gazdaközönség-
 nek felvilágosítása, kioktatása, hogy
 vesse le magáról mind azt az energiát,
 amellyel a modern gazdálkodással szem-
 ben viseltetik, lássa be azt, hogy ami
 elég volt s jó volt nagyapáinknál, az
 nem elég ma már nekünk, mert első-
 sorban is termelésünk fokozásával, ne-
 héz adósságokkal terhelt nemzeti va-
 gyonunkat tisztázzuk.

Fokoznunk kell termelésünket s
 ezzel kapcsolatban iparunkat; de ipa-
 runkat is legelső sorban oly módon,
 oly irányban, mely a mezőgazdaság
 fejlesztését, elősegítését fokozza. Ne
 akarjunk mi, a francia pipere cikkekkel
 vagy selyem avagy az angol posztó-
 gyártással versenyre kelni, hanem igenis
 lássuk el mezőgazdaságunkat, ennek
 szükségleteit saját gyártmányu gépek-
 kel, eszközökkel; ne szoruljunk ebben
 a tekintetben külföldre, pláne Amerika
 támogatására.

Ha a sok nehézségeket, akadályo-
 kat, mely mindez elérhetése elé hen-
 gerül — közös elszánt erővel leküzde-
 nénk, lenne csak tisztán láthatóvá ezen
 kérdés óriási jelentősége, valutánk
 helyreállítását, nemzeti vagyonunk nagy-
 mérvű gyarapítását illetőleg. Főcél te-
 hát a többtermelés, s ezzel kapcsolat-
 ban első sorban is az ezt előmozdító,
 ezt a célt szolgáló mezőgazdasági ipar
 fejlesztése.

A Kath. Növédő Egyesület rendkívüli közgyűlése.

A Kath. Növédő Egyesület tegnap rend-
 kívül közgyűlést tartott számos tag jelen-
 létében.

Eleméry Ferencné urnő nyitotta meg a
 közgyűlést és megemlékezett az egyesület
 boldogult nagy jótévőjéről, Grócz Béla nagy-
 prépostról, az egyesület diszelnökéről, akinek
 az egyesület oly sokat köszönhet. Bizonyára
 a megboldogult apostoli szándékának tesz-
 nek eleget, — mondotta az elnök — amikor
 az ő szellemi, erkölcsi, javadalmi örökösét,
 dr Bundala Mihályt, nagyprépostot az egye-
 sület diszelnökévé választják. De a Kath.
 Növédő Egyesület minden tagja és városunk
 egész keresztény hölgyvilága a legnagyobb
 lelkedéssel fogadja ezen választást, mert
 dr Bundala Mihálynak a növédelem apos-
 toli missziójában és történelmében neve van.

A közgyűlés az elnök indítványát lelke-
 sedéssel elfogadta s dr Bundala Mihály
 nagyprépostot az egyesület diszelnökévé vá-
 lasztotta s elhatározta, hogy küldöttségileg
 fogja felkérni a diszelnökség elfogadására.

Majd Szilágyi Dózsa indítványozta, hogy
 tekintve azokat az érdemeket, amelyeket a
 Szociális Missziótársulat Farkas Edith fő-
 nőknővel az élen a nagyváradí Kath. Növédő
 Egyesület fejlesztésében szerzett; továbbá,
 hogy szervezeténél, állandóságánál, kiváló
 tagjainál fogva a Szociális Missziótársulat
 van hivatva a keresztény nőmozgalmakat
 egyesíteni, irányítani; és mert a „Magyar
 Nő”, a Szociális Missziótársulatnak a hiva-
 talos lapja keresztény szellemi gazdag-
 ságánál, erkölcsi mélységénél gyakorlati irá-
 nyánál fogva oly magas színvonalon áll, —
 hogy képes a nőmozgalmakat egységesen
 vezetni, nevelni, mondja ki a közgyűlés, hogy
 az egyesület önkormányzatának és az orszá-
 gos Kath. Növédő Egyesülethez való eddigi
 kapcsolatának fentartásával lépjen be a So-
 ciális Missziótársulat országos szervezetébe.
 A „Magyar Nő” című lapot fogadja el hiva-
 talos lapjának és tegyen meg mindent annak
 terjesztésére.

A közgyűlés ezen indítványhoz egyhan-
 gulag járult hozzá, amiről az elnökség Far-
 kas Edithet, a Szociális Missziótársulat ala-
 pitó főnöknőjét jegyzőkönyvi kivonatban ér-
 tesíti.

A közgyűlés után választmányi gyűlés
 volt, amelyen jelentette az elnök, hogy Grócz
 Béla nagyprépostnak az egyesületi ház javára
 letett havi 200 koronás alapítványból gyűlt
 tőke kamatát az egyesület fogja élvezni
 mindaddig, amíg a ház fel nem épül. Öröm-
 mel jelentette az elnök, hogy a város a me-
 gyés püspök 2000—2000 koronát, a káptalan

és a nagyprépost 1000—1000 koronát adott a Napközi Otthon felállítására.

A választmányi gyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a Segítség naptár 806 korona jövedelmet hozott és ezért a buzgólkodó plébánosoknak, a Sajtóhölgy bizottságnak és az összes terjesztő munkatársaknak és a Tiszántulnak köszönetet mond az egyesület.

Miután megállapították a Kath. Növendelmi Hivatal szünidei napirendjét, amit plakátok fognak közölni, a gyűlés véget ért.

Negyven éves találkozó.

Vasárnap zajlott le a váradi főgimnáziumot 1878-ban végző öreg diákoknak 40 év utáni találkozója, melyre dr. Karácsonyi János püspök, Nagy Márton nyugalmazott központi főszolgabíró és Olasz Elemér földbirtokos hívták össze a volt iskolatársakat.

Tizennyolcan jelentek meg a hívásra a szélrózsa minden irányából a 47 maturáns közül még életben levő 29 vén diák közül. A többiek, akik szintén szerettek volna eljönni, de akadályozva voltak az utazásban, levélben, táviratban küldték el üdvözlőiket a Nagyváradon egybegyűlt osztálytársak számára, akiknek névsora ez:

Dr. Barta Béla ügyvéd Margitta, dr. Deutsch Mór kórházi igazgató főorvos Gyulafehérvár, Dobozy Kálmán földbirtokos Vajda, Dorogi Pál róm. kath. lelkész Tasnádszántó, dr. Fülöp Zsigmond ügyvéd Szeged, ki bájos leányát is elhozta a szép ünnepélyre, Darvassy Ferenc nyugalmazott pénzügyi titkár, dr. Istvánfy Lajos kuriai bíró Budapest, dr. Karácsonyi János püspök, Korb Gusztáv Máv. nyugalmazott főellenőr, dr. Ladik Gusztáv belügyi h. államtitkár Budapest, dr. Munkácsi Bernát akadémikus Budapest, Nagy Márton ny. központi főszolgabíró, Naszády Béla államrendőrségi tanácsos Budapest, Olasz Elemér földbirtokos, Pelle András g. kath. lelkész Körösgyères, Richter Jenő r. kath. esperes plébános Tenke, dr. Schwartz Vilmos ügyvéd Budapest, dr. Székely István prelátus kanonok, egyetemi tanár Budapest.

A Budapest felől érkező igazán illusztris vendégeket szombaton délután fogadták meg, szeretetteljes üdvözléssel Karácsonyi püspökkel élükön az ekkorra már Váradra összegyűlt többi osztálytársak. Este baráti körben töltött társasvacsora volt a Rimanóczy-étteremben.

Vasárnap reggel 9 órakor volt a 40 évvel ezelőtti szétváló tanuló társak ünnepélyes találkozója a Kath. Kör pompával rendezett Belopotoczky-teremben, innét vonultak a premontrei rend templomába, hol dr. Székely István prelátus kanonok hálaadó szent misét, Richter Jenő és Dorogi Pál plébánosok segédletével.

Ezután dr. Karácsonyi János püspök intézett gyönyörű beszédet társaihoz, megemlékezvén a legutóbbi (30 éves) találkozó óta elhunyt tanárokról s volt iskolatársairól, — közöttük a találkozás előtti napokban súlyos operáció következtében Budapesten elhunyt Bronts Lajos délviasuti főfelügyelőről, ki hála előtt pár nappal még megható sorokat intézett Nagy Mártonhoz a Szent János kórházból, igérve, hogy lélekben együtt ünnepel a jubiláló régi jó barátokkal...

A templomból a temetőbe sereglett ki a „vén diákok“ meghatott csapata, megkoszoruzni öt pihenő egykori kedves jó tanáraik sírjait.

Még csak a csoportfényképfelvétel volt hátra ebédig, melyet Fekete Sándor udvari fényképész személyesen végzett nagy gondal és érthető meghatottsággal. Hogyne lett volna meghatva, hiszen a vén fiukkal jubilál

ő is, ki immár negyedizben örökíti meg az 1878-ban érettségizett diákcsoportot.

A diszebed déli 1 órakor vette kezdetét a Kath. Kör egyik termében, hol vége-hossza nem volt az illusztris társasághoz méltó gyönyörű felköszöntőknek, melyeknek sorát mint házigazda dr. Karácsonyi János nyitotta meg. Kijutott az ünnepiéből mindenkinek; de ezuttal e jubiláris találkozók agilis rendezője Nagy Márton ny. szolgabíró ért el legnagyobb hatást; mert leleplezvéen egyik volt iskolatársát, kipattantotta az ünnepély szenzációjának titkát, elárulván dr. Schwartz Vilmos budapesti kiváló ügyvédet, ki a 40 éves találkozó emlékére 10.000 koronás alapítványt tett e napon le dr. Kovács Lajos főgimnáziumi igazgató kezébe egy keresztény és egy izraelita alginnaziumi szegény sorsu, jó tanuló ösztöndíjára. E nemes tett magában hordja dicséretét.

Eszmékben gazdag beszédekkel mondtak különösen dr. Ladik Gusztáv h. államtitkár, dr. Székely István egyetemi tanár, dr. Istvánfy Lajos kuriai bíró, dr. Schwartz Vilmos, dr. Fülöp Zsigmond ügyvédek.

Végül Nagy Márton meghívta a társaságot a legközelebbi találkozásokra, lévén Nagy Márton megbizva a találkozások helyeinek megállapításával.

A vidám hangulatba emelkedett társaság egy része fogatokon a közeli Püspökfürdőbe rándult ki, a nagyobb része pedig már a délután folyamán elutazott.

Viszontlátásra — az ötvenéves találkozó!

Színészfelvétel.

Megirtuk, hogy egy orosz kardalost vettek fel a magyar színészegyesületbe, aki a nagyváradi színháznál működik.

— Igaz, mondotta nekünk Erdélyi Miklós színigazgató, felvettük, tehetséges ember. De a lapok nem irták meg, hogy 479 jelentkező felett határoztunk. A szükséglet nagy, de a jelentkezők száma óriási. S kik jelentkeznek? Egy 33 éves színészjelölt.

— Hol volt eddig? Kérdelem tőle.

— A perifériákon.

— Messze?

— Óbudától Czellödömölkig.

— Na, adjon elő valamit.

Előadott egy drámai költeményt, rozsvolt, elszavalt egy humoros verset, még rozsvoltabb volt. Elővette „könyvtár“át a zsebéből s szavalvajátszott és játszvaszavalt. Egy verset adott elő, ezzel a refrénnel:

— S a kicsike összerendezte magát.

— Elég, mondtuk, menjen vissza a perifériákra.

— Drámai szende, 39 éves.

— Hol volt eddig?

— Kis daltársulatoknál.

Magas sárga cipő, óriás kalap, divatja mult ruha, egyenesen borzalmas volt.

— Eljátszom én mindent, naiva, szende, hősnő vagyok, sugok és színlapot hordok.

Rettenetes. De nem vehettük fel. Elájult s ott feküdt délutánig. Mikor bementünk, felugrott s le akart ugrani az emeletről. Öngyilkosságot emlegetett, jajgatott, sirt, mit te héttünk ilyen erőszakosságra! Mégis felvettük a 39 évével, sárga cipőjével, rettenetes kalapjával.

* Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivataloslag minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

A József-bakák Körözs-ünnepe.

30,000 korona a bevétel.

A Körözs-ünnep vasárnap programm szerint, várakozáson felüli sikerrel zajlott le. Az ünnepélyen 30—40.000 ember vett részt s ott volt a védnök: Malatinszky Lajos főispán is, aki egy lombos sátor mélyéből szemlélte a riška népes ünnepet. Pally Lajosné kezdte meg a vásárt:

— Egy virágváza, 10 korona, kinek kell?

A sátrakban élénk élet támadt, nemsokára konfetticsata fejlődött ki, majd megindult a ringlispil, ahol Rácz Nusi urasszony bevett vagy ezer koronát.

A gulyás-sátorban Frankó József dr. főhadnagy főzette a kitűnő ételt. Kár, hogy viz, bor, sör, Király-viz teljesen hiányzott s a rekkenő napon tenyéryni árnyékot se talált a közönség, se ülőhely nem volt.

A kabaré előtt életveszedelmes tolongás támadt, sokan elájultak. A duzzasztó gát, amelyet Hodossy László régi gátjához csatoltak, nem jól működött. De volt két katoná, két cigányzene, este tűzijáték, jókedv, vidámság és szép öltözetek.

A legnagyobb hatást a kocsikorzó keltette, ez beváltotta a hozzáfűzött várakozást. A felvonulás kielégítette a közönséget.

A kocsisort gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök lila harangvirágokkal pompásan kidiszitett sárga homokfutója nyitotta meg, melyben Malatinszky Babszy és Kőszeghy Marian ültek. Ezt a 4-ik honvédezred kocsija követte, melyet a „Jobbkéz“ diszitett izléses fehér virágokkal. Ebben Móricz Nusy és Szilágyi Malvin voltak. Nagyon szép látványt nyújtott a 34-ik tábori tüzérezred kocsija fehér és piros virág s zöld levél diszitéssel. A kocsi hátsó részén az ezred piros virágokból összeállított száma (34) volt látható. Ezt a kocsit Uhlarik Béla tüzérhadnagy hajtotta. A kocsit két diszbe öltözött tüzérmester követte lovon. A következő kocsit az 1. huszárezred diszitette sárga rózsákkal, a kocsiban Jellinek huszárfőhadnagy ült. Fel-tűnést keltett a Jobbkéz nagy piros pipacsokkal diszitett kocsija, melyből több urileány szórt kék buzavirágot a közönségre.

Sok izléssel volt földiszitve Menzel főhadnagy gíggje, melyet illatos fehér rózsák borítottak. A kocsit két egymás elé fogott pej huzta. Ezután az 1. huszárezred pompázó kék buzavirággal dusan feldiszitett kocsija jött huszártisztekkal. Ezt Radu Demeter g. kath. püspök kocsija követte, melyben Schüh Böske és Voronyák Olga ültek. E kocsit a Missziótársulati Leányklub tagjai diszitették.

Kazik Ilona egylovas gíggje, fehér virágokkal, szép volt. Ezt egy mezei virágokkal dusan feldekorált kocsi követte, ebből Sas Piri és Örömy Manci szórtak virágot. Ezután két, apró rózsákkal diszitett kocsi következett. Ezekben Kakas Böske, Szabó Pipi, Szabó Manci és Gubicza Magdus ültek. — Weinberger Lajos és neje a saját, liliommal diszitett kocsijukban voltak. A nyárnak pompázó színeit festette Baudiss huszárkapitány kocsija, melyben két leány ült a bakon s hajtotta a kocsit. Klár Antal két kocsija közül az egyik sárga virágokkal s pafránnyal, a másik rózsaszín rózsákkal volt bevonva.

E két kocsiban a családtagok ültek. Kobek ezredes kocsiját töméntelen buzavirág és margaréta borította. A pompázó kocsisort Ringelhann Lajos káptalani főtszint rózszaszin rózsafüzérekkel bevont kocsija zárta be, melyben Hannig Aranka, Imrik Mária és Horványi Margit ültek, a kocsit a Kath. Nővédő Egyesület díszítette élő virágokkal igen izléselesen.

A kocsikorzót többször megismételtette az elragadtatott közönség.

Este gránátokat robbantató Papp Jenő főhadnagy a Körözs medrében, remegést kelte a közönségben, amely hirtelen ráeszmélt, hogy még mindig tart a háború. Egy apa rá is szólt szigorúan remegő gyermekére:

— Nem szégyelled magad? Illik félni egy hazafinak és a jövő katonájának?

A jövedelemről megkérdeztük Kereszty Kornél bankfőnök urat.

— Megvenném 15000 koronáért, mondtotta.

Természetes, hogy a jövedelem nagyobb volt, hír szerint összesen mintegy 25—30 ezer korona.

A mulatságnak az a haszna is volt, hogy végre rátaláltak a Bunyitay-ligetre, amely a legalkalmasabb ilyen népünnepély rendezésére, felvonulásokra, sétákra, tüzijátékra.

A kocsikorzó öt díját a következő fogatok nyerték el:

I, díj 3-as sz. a 34. tüzérezred kocsija 2436 szavazattal, II. díj 8-as sz. Radu Demeter kocsija 407 szavazattal, III. díj 14 es sz. Bandisch huszárkapitány kocsija 273 szavazattal, IV. díj 6 os sz. Manzel főhadnagy kocsija 244 szavazattal, V. díj 16 as sz. Klórf Antal kocsija 232 szavazattal.

A díjakat a rendezőség még ma szétküldi.

Köszönetnyilvánítás. A harminchetedik gyalogezred vasárnapi ünnepének sikerén Nagyvárad egész társadalma lelkesen működött közre az ezred tisztikarának hazafias munkájában. Hölgyek és urak fáradhatatlanul serénykedtek, az adakozásban bőkezűek voltak s különösen a kocsiverseny díszes és gyönyörködtező szépségeinek megteremtésében vívtak ki csodálatot. Mindenkinek, akinek odaadó buzgalma, jószívűsége és előzékenysége az erkölcsi és anyagi siker elérését lehetővé tette, hálásan mondok őszinte köszönetet. *Malatinszky Lajos, főispán.*

Elsülyesztett amerikai csapatszallító hajó.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Berlińi hivatalos jelentés közli: Egyik buvárhajónk az Atlanti Óceánoc 3 gőzöst sülyesztett el. Közöttük a 18.600 tonnás Prezident Lincoln amerikai csapatszallító gőzöst. A Lincoln katonai állománya 40 tisztból 650 tengerészből állott, ezenkívül volt a hajón 20 tiszt és legénység, akiket Amerikába akartak visszaszállítani. A hajóelsülyesztésnél valószínűleg a legénység állományának legnagyobb része elpusztult.

Megnyílt a román kamara.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Ferdinánd király ma Jassyban trónbeszéddel nyitotta meg a kamara ülését.

Offenzivánk eredményei.

Budapest, június 18. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A velencei hadiarcvonalon tegnap az időjárás és a köd jelentékenyen korlátozta a harci tevékenységet. Brentától nyugatra alpesi ezredeink heves támadásokkal szemben megtartották az egy nappal előbb elfoglalt hegyi állásokat. A Monzello magaslati vidéken Goiginger Lajos tábornagy hadosztályai harcolva, nyugat felé nyomultak előre. Az oderzo-trevisoi vasútvonal két oldalán meggyúsultak erős olasz ellentámadások. — Boroevics tábornagy nagy csapata déli szárnyán Csicseric gyalogsági tábornok előre nyomuló haderői San Donától nyugatra további területet ragadtak el az ellenségtől és elfoglalták Capo fileit.

Cseh, lengyel és ruthén zászlóaljok a német, osztrák és magyar legénységgel vettek edve, vitéz magatartásukkal bizonyosságát adták annak, hogy a hónapok óta naponta megújuló kísérletek, hogy áruulásra és alávalóságára csábítsák őket, hatástalanok maradtak.

A 15 iki Piave-harcok alkalmával a minden dicséreten felül álló gyalogság mellett különösen említést érdemel az új felsőmagyarországi 106-ik ezred derék árkászaink harca. Repülők, mint mindig, most is kiválóan kivették részüket a legutóbbi napok sikereiből.

Délnyugati harctér:

A délnyugati arcvonalon beszállított foglyok száma 21 ezerre emelkedett.

A vezérkar főnöke.

A nyugati fronton növekedett a tüzérségi harc

Berlin, június 17. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Az élénk felderítő tevékenység az arcvonal számos helyén heves gyalogsági harcokra vezetett. Yperntől délnyugatra és a Somme két oldalán a harci tevékenység feléledt.

A német trónörökös hadcsoportja. — A Noyontól délnyugatra fekvő harctéren a tüzérségi tevékenység este erősödött. — Ourcq és a Marne között helyi vállalkozások alkalmával 120 foglyot ejtettünk. Montdidier és Noyon között végrehajtott előretörésünkből felvett ágyuzsákmányunk 150 ról több mint háromezerre (köztük a legnagyobb kaliberűek is vannak) emelkedett. A zsákmányolt géppuskák száma az ezret jelentékenyen meghaladja.

Gallwitz hopadcsortja: A Maose és a Mosel között Xivraytól kétoldalt végrehajtott előretörésünkkel veszteséget okoztunk az amerikaiaknak és szétromboltuk állásuk egyes részeit.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. A Vogézekben és a Sundgauban felderítő osztagaink a francia és amerikai árkokból foglyokat hoztak magukkal. Tegnap 8 repülőgépet és 8 kötött léggömböt lőtünk le.

Ludendorff, első főszállásmester.

Az olasz offenziva hírei.

Olasz lap szerint az offenziva nem keltett meglepetést. — Egy bourbon herceg fogságba esett? — Az olasz kamarát elnapolták.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Lugańból jelentik: A Corriera megállapítja, hogy az ellenségnek nem sikerült a meglepetés, mert az olasz kémszolgálat tökéletessége folytán az olaszok pontosan tudták, hogy mikor és hol kezdődik a támadás. Az olasz hadvezetőség értesülése az volt, — hogy az offenziva szombat hajnali 3 óra 5 perckor indul meg, kiadták tehát a parancsot, hogy a támadást meg kell előzni, főleg az *Assiago* fensíkon, a *Brenta* mindkét oldalán, a *Groppa* tömbjén az olasz ütegek e parancs következtében hatalmas tüzelésbe fogtak. Természetesen senki sem állítja azt, hogy az offenziva teljesen meggyúsult, de azt igen, hogy a támadást sikerült megzavarni. Az osztrák-magyar ágyuk tüzelése különösen erős volt, amilyenre még sohasem volt példa. A lap végül arra a kényelmetlen helyzetre, amelyben az olasz hadsereg van, amelyet az ellenség harapófogszerűen fog közre.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: e hó 15-én a délnyugati fronton a 164. olasz gyalogezredet fogtuk el, aki Bourbon Espagne György hercegnek mondja magát és 18 évesnek látszik. Ilyen herceg a gothai udvari almanach szerint nem létezik és a mi udvari köreinkben is ismeretlen.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az olasz kamara elfogadta a költségvetési provizoriumot és szeptemberig elnapolta magát.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Pressének táviratozzák Lugańból: Az olasz haditudósítók külön hangsúlyllyal mutatnak rá, hogy az osztrák-magyar támadás rendkívüli erejére és arra, hogy az egész fronton a tüzérségi előkészítés eddig nem ismert méreteket öltött. Az olasz ellenállás a legnagyobb bizalommal van a végső döntést illetően.

Az Orvosegylet ötvenéves jubileuma.

Fennállásának félszázados évfordulóját vasárnap ülte meg a nagyváradai és Bihar-megyei Orvos és Gyógyszerész Egylet, az ünnep fényét emelte Grósz Emil dr udvari tanácsos, Blum Ödön dr közegészségügyi felügyelő és Jakabházy Zsigmond dr kolozsvári egyetemi tanár jelenléte.

A jubiláris közgyűlés a városházán volt, ahol sok notabilitás jelent meg. — Az orvosok Grósz Emil drt úgy ünnepezték, mint a jövő belügyminiszterét, aki beszédében valóságos miniszteri programot adott, kívánva a közegészségügy államosítását s a körorvosi intézmény fejlesztését.

A gyűlésen dr Fráter Imre elnökölt, akinek megleghangu megnyitója után dr Edelmann Menyhért vázolta mély hatása, lelkes és gyönyörű beszédben az egyesület történetét. Érdekesen emelte ki azt a nagyszabású munkásságot, amit az egyesület a közegészségügy, az orvosi és természettudományok fejlesztése érdekében végzett. Az egyesületnek a háboru alatt teljesített működéséről is megemlékezett, azután a jövő közegészségügyi intézményeit rajzolta meg.

Dr Grósz Emil a háboru pusztításairól és a jövő közegészségügyi követelményeiről mondott beszédet. Konstatálta, hogy az ország közegészségügyi állapota a háboru alatt általában kielégítő; nincsenek járványaink, a sebesültek ellátása megfelelő, de a helyzet mégis igen komoly. A hazatérő katonák járványos betegségek csiráit hurcolhatják be. E veszedelem ellen való védelemre kell készülni. Kívánatosnak mondotta a közegészségügy államosítását s a körorvosi intézmény fejlesztését. Beszédét tapssal és éljenzéssel fogadták.

A belügyminiszter nevében Blum Ödön közegészségügyi főfelügyelő az erdélyi orvosegylet részéről pedig Jakabházy Zsigmond üdvözölte a jubileum alkalmából az egyesületet.

Ezután küldöttségileg köszöntötték dr Konrád Márkot, aki betegsége miatt nem jelenhetett meg a közgyűlésen.

Dr Fráter Imre elnök bejelentette, hogy az egyesület a debreczeni egyetemen 2000 koronás alapítványt tesz az orvostanhallgatók számára, a jubileum alkalmából.

Délben nagy ebéd volt a Káth. Körben a vendégek tiszteletére. Az első felköszöntőt Fráter Imre dr törzsorvos mondotta a vendégeknek, majd dr. Bartha Andor a főispánt köszöntötte fel. Dr Mayer László, Blum Ödön dr, Grósz Emil dr udvari tanácsos, Verzár István dr beszéltek.

Este Fráter Imre dr házában vacsora volt amelyen résztvettek: Grósz Emil dr udvari tanácsos, Blum Ödön dr közegészségügyi főfelügyelő, Jakabházy Zsigmond tanár (Kolozsvár), Mayer László dr, Grósz Menyhért dr, Berkovits René dr, Verzár István dr, Nemes

Áron dr, Fisch Áron dr, Barna Ármán dr, Kenéz Kálmán dr, Grósz Samu dr, Reisz István, Móricz Ernő dr, Kovács Bertalan dr.

Az egylethez Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap üdvözlő iratot intézett, a melyben annak a reményének ad kifejezést hogy az egylet a mai rendkívüli körülmények megértésével fokozott mértékben fog azoknak a nagy feladatok szolgálatába állni, amelyeket az ország közegészségügye megkíván.

Baumann ezredes a 37-esekről.

A Körös-ünnepélyen megjelent koritovi Baumann József ezredes, Vásáry őrnagy, Bittó százados, Galinczky főhadnagy, Lánczy és Fekete Ferenc dr tartalékos főhadnagyok kíséretében 15 emberrel s Arnold főhadnagy 2 rohaam-járórral. Nagyvárad város hívta meg őket s készséggel tettek eleget e meghívásnak. A gulyáskonyhán találtuk a kitűnő ezredest, amint legénységét minden jóval ellátta, mielőtt bemutatták volna a kézitusamérkőzést.

— Mi — mondotta felkérésünkre Baumann ezredes — most Bécsben vagyunk. Én a 48 asoktól kerültem a 37-esekhez s összes fegyvertényeikben részt vettem. Voltunk Szerbiában, Volhyniában, a román fronton s a tizedik Isonzó csatában az elsőosztályu vaskoronarendet kaptam. — A román frontról Bécs mellett a laxenburgi kastélyba jöttünk, ott helyeztek el minket, mert jól viseltük magunkat. A tizedik Isonzó-csatában az ezred az utat Jamianótól Presztovicáig elzárta s ezzel nagy győzelmet aratott az ellenségben. Ekkor kapott az ezred 7000 kis és nagy ezüstérmét és 6 aranyérmét, harminchárom napig voltunk az első vonalban, az ellenség támadását feltartottuk, elmentámadással a Trieszthez vezető utat lezártuk. Ez a nap a 37-ik gyalogezred ünnepnapja. Mi most pihenünk, de alig várjuk, hogy mehessünk oda, ahol legnagyobb a veszedelem. Mert a 37-es katona nem fél, nem tanakodik, hanem kötelességtudó s nagyszerű harcos. Ha én Váradra jöjtem, annak oka a város meghívása, de magam is akartam látni a páratlan 37-esek szülőföldjének híres városát. Mondhatom, jól töltöttem az időt s nagyon tetszett nekem a mulatság. — Malatinszky Lajos főispánban pedig egy minden szavában kedves urat ismertem meg, aki nagy jóakarattal tudakozódott a bihari katonák sorsa s ellátása felől. Egészen meghatott az ő gondossága s elmondom katonáimnak, hogyan gondolkozik róluk a város és megye főispánja.

— Mióta van a háboruban, ezredes ur? — kérdeztük.

— Négy telet töltöttem a fronton, 44 hónap óta vagyok a háboruban. Sebem? Van vagy hét. Csodálkozik? Ez a háboru.

A választójogi javaslat a képviselőházban.

A mozik jövője.

A képviselőház ma délelőtt formális ülést tartott, amlyen Szász Károly elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg Holló Lajos haláláról.

Ezután Wekerle törvényjavaslatot terjesztett be a mozgófénykép ügy szabályozásáról. A javaslat szerint jövőben csak községek és városok tarthatnak fenn mozik. A városi és községi mozik vármegyénként közös igazgatás alá tartozik. A mai mozik két évig játszhatnak, aztán az engedély kártérítés nélkül megszűnik.

Bartha Ödön előadó beterjeszti a 4 hónapos provizoriumot. Kimondták a sürgőséget.

Ezután Csizmazia Endre előadó beterjesztette a választójogi javaslatot.

Megállapították a legközelebbi napirendet. Párhuzamos ülések lesznek, délelőtt 10—2 ig és délután 4—8 ig.

A nagyharsányi gyilkosság.

Tegnap kezdte meg a nagyváradai esküdt-bíróóság Szöllőssy Gyula elnök vezetésével a nagyharsányi gyilkosság tárgyalását. A vádat Nesztor József dr királyi ügyész képviseli, jegyző: Szentpály Zsigmond dr. A tárgyalás előreláthatólag 2—3 napig tart, összesen 24 tanut idézett be a bíróság.

A vád szerint tavaly, november 25-én, vasárnap délután a harsányi legények, mintegy tizenhatan, a korcsmába mentek s ott mulattak. Nyiry Lajos és Berecky Albert úgy berugiak, hogy odavertek mindent a földhöz és a falhoz s mikor őket figyelmeztették, hogy csend legyen, nagy verekedés támadt. Barta Mihály ekkor egy törött üveg fenekével fejbeverte Nyiry Lajost s megugrott. Elrejtőzött az udvaron, majd, mikor keresték, az utcára szaladt, Nagy József és Nyiry Lajos utána. Nagy utól is érte s hátra szurta, Nyiry pedig a kapanyelével ütötte. Barta aztán másnap meghalt.

Nyiry Lajos 21 éves, Nagy József 19, vádlott tagadja, hogy ők verték volna agyon Bartát, ez utóbbi azt állítja, hogy a kapanyelet tőle Faragó Sándor elvette s nála csak egy kis vessző volt. Tagadják, hogy a verekedés oka a Berecky és Nyiry csoport között rég fennálló ellenségeskedés lett volna. (A falu legénysége ugyanis két csoportra oszlik.)

A vádlottak kihallgatása után a tanukra került a sor.

A védelmet Medvigy Gábor és Tóth Ferenc dr képviselik, a sértettet dr Katz Lipót.

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugmint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtokéletben műtermemben készülnek.

BERDACH JENŐ ALL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

HÍREK

* **Dr. Lányi József püspök adományai.** Dr. Lányi József fsz. püspök, lekéri apát 30,000 korona adományt juttatott közcélokra és pedig Fiedler Lipót jézustársasági atya útján a budapesti katolikus tanonc-otthonra 10,000 koronát ajánlott fel, dr. Wolkenberg Alajos egyetemi tanár útján a „Projuventute catholica” actio céljaira 10,000 koronát a szegénysorsu főiskolai hallgatók segélyezésére és a Keresztény Sajtó-Központ Részvénytársaság javára 10,000 koronát. Vivant sequentes!

* **Közvetlen katonai gyorsvonat Nagyvárad—Trient között.** Az utóbbi időben sokat foglalkoztak a lapok azzal, hogy Nagyvárad új gyorsvonatot kap, amellyel könnyebbé válik a fővárossal is a közlekedés. Egyelőre ebből nincs semmi, de tegnap már forgalomba került egy új „közvetlen katonai gyorsvonat” Nagyvárad—Trient között. Az új katonai gyorsvonat naponként déli 12 óra 50 perckor indul s este 7 órakor érkezik Szegedre. Onnét folytatja útját Ujdombovár felé s Pragerhofon keresztül Trientbe és Udinebe fut be. Csabán azonban nincs csatlakozása Budapest felé. Az új katonai gyorsvonathoz egy AB kocsi (fele I., fele II. osztály) és két III-ad oszt. kocsi van kapcsolva a polgári utasok számára. Ezen vonatnak az ellenvonata naponként reggel 9 óra 40 perckor érkezik Nagyváradra ugyanilyen kocsibeosztással.

* **Értekezlet a Népszövetségi Hangya Szövetkezet tárgyában.** A Népszövetségi Hangya Szövetkezet ügyében holnap, szerdán este 8 órakor a Kath. Kör választmányi helyiségében értekezlet lesz, amelyre hivatalosak mindazok, a kik a legutóbbi hasonló tárgyú értekezleten jelen voltak, továbbá a taggyűjtő iverk birtokosai, az összes népszövetségi csoportvezetők és az ügy iránt érdeklődők, a kik a gyűjtés további munkájában részt venni kívánnak. Az értekezlet megállapítja az eddigi gyűjtés eredményét, az alapszabályokat megbeszéli és kitűzi az alakuló közgyűlés idejét.

* **Az Urileányok kongregációja** holnap, szerdán reggel fél 8 órakor a Szent László menedékház kápolnájában tartja az évben utolsó gyűlését és közös szent áldozását.

* **Ujságírók értekezlete.** A Nagyvárad és Biharmegyei Ujságírók Egyesülete ma kedden délután 4 órakor értekezletet tart a városháza tanácstermében, melyre a tagokat ez uton is meghívja Fehér Dezső, elnök.

* **Tizezer koronás alapítvány a főgimnáziumnak.** A nagyvárad premontrei főgimnáziumban tegnap ünnepelt 40 éves találkozó emlékére dr. Schvarcz Vilmos fővárosi ügyvéd, az intézet volt tanítványa tizezer korona névértékű hadikölcsönkötvényt adott át az igazgatónak alapítványul egy keresztény és egy izraelita jóviseletű és előmenetelű szegény tanulóknak. A kamatok odaitélésére a mindenkori főgimnáziumi igazgatót és a haladó izraelita hitközség elnökét kérte fel.

Burián válasza lord Mildnernek.

„A német iga.”

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Fremden-
blatt holnapi száma Burián külügyminiszter egy nyilatkozatát közli, amely lord
Mildnernek Londonban e hó 14-én mondott beszédével foglalkozik. Burián
külügyminiszter e nyilatkozatában kijelenti, hogy a beszéd is méltó megnyilvánulása
ellenségeink lelkivilágának.

— Ugy állítja oda a beszéd a monarchiát és szövetségeseit, — mondja
gróf Burián — mint akiket Németország világuralma céljából rabszolgaságban
tart. Azzal akarják az ántánt népei előtt kétségtelenné tenni a háboru folyta-
tását, hogy élénk színekkel ecsetelik a ránk fogott szándékokat. A Németor-
szággal való egységünk erősségünket képezi, amelyet ellenségeink eddig nem
tudtak megbontani.

— A német iga a monarchia számára a különös, sziklaszilárd ba-
rátság igája volt. Érdeklődjék mégegyszer lord Mildner a monarchia
békéceljairől és meg lesz lepődve, hogy a ránk fogott céloktól milyen
távol állunk. Nincsen olyan épeszü ember, aki ilyen célokat magáénak
ismerne el.

Lloyd George megjelöli az angol hadicélokat.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Lon-
doni jelentések szerint Lloyd George legközelebb nagy beszédet mond, amely-
ben újból formulázni fogja az angol hadicélokat. Beavatott angol politikai körök-
ben azt hiszik, hogy a miniszterelnök ezuttal kénytelen lesz az angol békekíván-
ságokra tekintettel lenni és beszédje alkalmas lesz arra, hogy nemzetközi meg-
beszélések alapjául szolgáljon.

A Wolf-ügynökség esti jelentése.

Berlin, június 17. A Wolf-ügynökség jelenti 17-én este: A harctereken
a helyzet változatlan.

A Szent István-hajó Anconát fenyegette.

Budapest, június 17. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az olasz
lapok szerint a Szent István-hajó elsüllyesztése Anconát a megsemmisüléstől
mentette meg, mert az osztrák-magyar hajóhad azért futott ki Pólából, hogy
Anconát megtámadja. Anconának 30 és feles ágyúkkal való bombázása 10 perc
alatt a várost megsemmisítette volna.

* **Temetés.** Vasárnap déli fél 12 órakor nagy részvét mellett ment végbe az oly korán elhunyt fiatal uriaszony Fröhlich Józsefné temetése. A Szent János utcai gyászszobánál díszes ravatalon masszív ércoporsóban gyertyák, ezüst kandelaberek és virágok között nyugodt az elhunyt fiatal urinó. A temetésen nagy számmal jelentek meg a mélyen sujtott bánatos család rokonai és barátai. A temetést Materny Imre ág. ev. lelkész végezte, a mely után a szebbnél szebb koszorúkkal borított díszes ércoporsót feltették a négyes fogatú üvegdiszkocsira és elől a koszorúkkal és virágokkal borított díszes virágkocsival, megindult az impozáns gyászmene a Rutkovszky temetőbe, a hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyvárad-i temetkezési vállalata nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **Halálozás.** Özv. dr. Borostyán Adalbertné szül. Szabó Jozefa élete 82. évében elhunyt. Nagy rokonság gyászolja. Temetése ma, kedden délután 3 órakor lesz a Szaniszló-utca 56. sz. háztól.

* **A vármegye nyugdíjbizottsága** tegnap Fráter Barnabás alispán vezetésével ülésezett. Balogh János főjegyző beterjesztette Csapó Zoltán közkórházi kezelőtiszt nyugdíjazás iránt beadott kérését. Miután a főorvos a munkaképtelenséget megállapította, 2200 korona fizetés 44 százalékát javasolják megadni. — Özvegy Mórincz Pálnénak, szolgabíró özvegyének 1250 korona nyugdíjat állapítottak meg s gyermekei után 240—240 korona neveltetési járulékot, Korbusz Agostonné fen-

kei állandó napdíjasnak 500 koronát s Móga Sándorné napdíjas nyugdíjazásért folyamodott, a bizottság nem állapította meg a munkaképtelenséget, elutasították. — Szilágyi Pál drnak nyugdíjigényét 8 évre visszamenőleg megállapították, Doby Erzsébetnek visszamenőleg 2 évet beszámítanak nyugdíjigényébe. Szabó Pál temetési költségét kitalták. Az ülésen Pallay Lajos, Gyöngyösi Lajos dr főügyész, Jarzsák Istvá elnök, Biszterszky Elemér, Kocsis Béla és Pallay Béla dr voltak jelen.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik f. hó 16-án, örökre felejthetetlen drága jó feleségem végtisztessége alkalmából oly nemesen érző részvétük megnyilvánulásával megjelenni s ez által fájó lelkem sebeire hegesztő jrt nyujtani méltóztattak, fogadják ez uton is örök hálám kifejezését. A bánatos férj: Sugár Dénes.

* **Szurmay-est Nirschy Emiliával.** A legragyoőbb magyar ballerina, aki a táncművészetnek szinte egyedülállóan klasszikus interpretátora a magyar operai színpadon, e hó huszonkettedikén látogat el hozzánk balletkarával, hogy a Szurmay alap javára rendezendő estélyen a legartisztikusabb produkciókkal gyönyörködtesse a közönséget. — Hétfői szereplésével kapcsolatban fellépnek legkitünőbb tanítványai is. Érdekesnek ígérkezik Müller Vilmos kir. tan. ezredorvos felolvasása és Fenyves Gábor zongoraművész játéka. Szántó Gáspár operabénaes külö-

vonzóereje az estélynek. A nemes céira való tekintettel a város és vármegye előkelőségei a legnagyobb mértékben biztosították a rendezésüket támogatásukról. Az est védnöke Malatinszky Lajos főispán, amire legkitünőbb augurium a sikerre.

*** Kedvezményes jegyek a Püspökfürdőbe.** A Népszövetség értesíti t. tagjait, hogy a kedvezményes áru püspökfürdői jegyek már kaphatók a Népszövetségi helyiségben.

*** Egy eltűnt gyógyszerész jelentkezett.** A megyei közegészségügyi bizottság tegnap ülésezett Keszthelyi Zoltán főjegyző elnöklésével. Jelen voltak; Tatár Zoltán, Pállay Lajos, Kocsis Béla, Kassay Kálmán dr és Pállay Béla dr jegyző. Bihara Mihályi Jánosné özvegyi jogon birt. patikáját átruházta Gabbardt Zoltánra, A főorvos véleménye alapján az átruházást a törvényhatóság útján pártolólag felterjesztik a belügyminiszterhez. — Biharpüspökiben egy évi határ időre Bretter Dezső gyógyszerész kapott gyógyszerészeti nyitására engedélyt, közben azonban eltűnt. A vármegye azon feltétellel, ha csakugyan eltűnt, Marschalkó Leó gyógyszerészre ruházta a gyógytárnyitási engedélyt, de ő se nyitotta azt meg. Most aztán Bretter Zoltán jelentkezett a belügyminiszternél, hogy él. Miután a gyógyszerészre szükség van, s Brettert a megnyitásban akadályozta eltűnése, az ügyet a belügyminiszterhez terjesztik fel, hogy az döntsön.

*** Osztják a cukrot.** Tudatom a város közönségével, hogy szerda, június hó 19 től kezdve az összes hatósági liszt- és élelmiszerüzletekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után a június második félhavi szelvény ellenében a befőzésre való tekintettel 50 deka cukrot fognak kiszolgáltatni. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igény-jogosultaknak az előbbi mérték szerinti ki-elégítéséhez elegendő, ennél fogva a vásárló közönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a tolongástól tartózkodik. Nagyvárad, 1918 június 17-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

*** A püspökfürdői hangverseny.** Az előjelekből ítélve fényes sikerűnek ígérkezik a folyó hó 20 án délután 5 órakor megtartandó püspökfürdői hangverseny. A szereplők nevei, valamint az értékes program biztosíték arra, hogy művészpartoló közönségünknek igen szép élvezetben lesz része. Műsor a következő: 1. Wieniarszky: Hegedűverseny D. moll, Weisz József. 2. Verdi: Nagy ária a Traviatából, Kovács Margit. 3. a) Tschai-kovszky: Chanson Triste, b) Offenbach: Musette, Weisz Miklós. 4. Popper: Reputiem, 3 cellon előadják: Szmazsenka Ernő, Kürty István és Weisz Miklós. 5. a) Goltermann: Per Acternum, b) Kreutzer: Vöglein im Walde, Kovács Margit. 6. a) D'Ambrosiv: Chansonetta, b) Paganini: Caprice, c) Hubay: Zefir. Az összes számokat Womácska József kíséri. Jegyek a Hegedűs és központi hírlap és jegyirodában.

*** Nagyvárad legöregebb polgárának temetése.** Nagyvárad város legöregebb polgára, Lukács Gyula 116 éves korában tegnap, hétfőn reggel a biharmegyei kórházban elhunyt. A boldogult a város legelőkelőbb családjával közeli rokonságban állott, Nagyvárad első alkotmányos polgármesterének, néhai Lukács Györgynek testvéröccse volt. A legutóbbi 15 éven keresztül a Des Echerolles-Kruspér család gondozta és ezen nemes lelkű főúri család gondoskodott az öregről mindvégig. Temetése holnap, szerdán délután lesz a biharmegyei központi kórházból a róm. kath. egyház szertartása szerint.

*** A vasuti nyugdíjasok háborus segélye.** A magyar kir. államvasutasok nyugdíjasainak a háborus segélyre vonatkozó rendeletét már kiadták s ezzel a nyugdíjas vasutasok régi óhaja teljesült. A rendelet külön-külön intézkedik a nyugdíjas tisztviselők, altisztek és szolgák nyugdíjáról s aszerint vannak megállapítva, hogy kapnak e az illetők lakbért, nyugdíjat, vagy nem kapnak, valamint hogy a családtagok élnek, vagy özevgy a nyugdíjazott. — A gyermekek után is járt a segély. A segély összege 200 koronától 2000 koronáig terjed.

*** Az Egyesült milliós jegyzése.** Az Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t. legutóbb tartott igazgatótanács ülésén elhatározta, hogy a most folyó VIII. ik hadikölcsönből egymillió koronát saját tárcája részére jegyez, mely összeggel az eddigi hadikölcsön kibocsátásából az intézet saját számlájára történt jegyzések négy millió koronára emelkednek. Az intézetnél már a jegyzés első napjaiban is a VIII. ik hadikölcsön számottevő jegyzések eszközöztettek, mintegy kettő és fél millió korona összegben.

*** Idősebb házaspárhoz a háziasszony támaszául a főzés és egyéb házi teendőkben jártas, intelligens magános nő kerestetik.** Cim: a kiadóhivatalban.

*** Egy tisztességesen nevelt fiú előkelő üzletbe tanulóul felvétetik.** Cim a kiadóhivatalban.

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'orto cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

*** Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.**

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László-téren) **korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan a kalmás üzlethelyiség** hosszabb időre bérbeadó. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Eladó ház. Körözs-utca 57. számú ház eladó. Értekezhetni Temető-u. 12. Diószeghinél.

*** Az Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t.** ezton értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6 % -os és 5 1/2 % -os kötvényeit a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt kiadja.

Butorozott szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

*** Értesítés.** Értesítem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

Legújabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerész mellett).
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

*** Selyem a divat!** Gyönyörű kosztüm és ruhaselymek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülök és piperecikkek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

*** Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerésztárában, a városháza mellett.

*** Tyukszemirtó** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

*** Poloskairtó Noksín** biztós, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

*** Ruhafesték** valódi két oroszlan H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

*** Tavaszi szeplők, májfoltok,** bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az **IPO-krém.** Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

*** Ne dobja ki pénzét új ruháért,** mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerésztárában, városháza mellett.

*** Őr lakással és jó fizetéssel** felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

*** Kiadó üzlethelyiség.** A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Sas-passage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

KÖMÜVES-munkákat olcsóért készítenek helyben és vidéken. Magyar János, Hármastúca 21 szám.

Teljesen gyakorlott gyors és gépirónó a Nagyvárad Agrár Takarékpénztárnál azonnali alkalmazást nyer.

Színház.

Heti műsor:

Kedd: Sárga csikó.
Szerda: Tatárjárás. (Sik Rezső fellépte.)
Csütörtök: Lyon Lea. (Dutkai Zaza és Sik Rezső felléptei.)
Péntek: Az ördög. (Sik Rezső fellépte.)
Szombat délután: Csárdás királynő, (Sik Rezső fellépte.)
Szombat este: Szurmay est.
Vasárnap délután: Takarodó. (Sik Rezső fellépte.)
Vasárnap este: Cigányprimás (Sik Rezső fellépte.)

Ma este Sárga csikó kerül színre, a régi jó népszimű, melynek felelevenítését vasárnap este oly osztatlan rokonszenvvel fogadta a közönség.

*** Tatárjárás.** Mint arról már hírt adtunk Sik Rezső szerdán este kezdi meg újabb vendégjátékát és ezen az estén a Tatárjárás Lahonyai tábornokát játssza.

Kettős vendégjáték. Bródy Sándor színpadi alkotása: a Lyon Lea csütörtökön tölti be a műsort. Sik Rezső játsza a rabbi szerepét, míg Lyon Leát Dutkai Zaza, I. Gazdy Aranka egyik növendéke alakítja.

Az Ördög. Molnár Ferenc Ördögének címszerepét Sik Rezső gazdag műsora egyik

legjobb szerepének tekintheti és így csak érthető, hogy e hét péntekére már elővásárlásban is igen élénk a jegykereslet. Sik Rezső ugyanis pénteken játsza Molnár Ferenc ötletes vigjátékának címszerepét.

Szurmay-est a Szigligeti színházban. A június 22-én, szombaton este tartandó Surmay-estre holnap, június 18-ától kezdve válthatók a jegyek a Szigligeti színház mindkét nappali pénztáránál a rendes jegyváltás idejében. Helyárak a következők: Nagy páholy 150 korona. Földszinti és emeleti páholy 120 korona. Másodemeleti páholy 80 korona, Zsölle 50 korona. Körszék 30 korona. Tálalásszék 20 korona. Erkély I-ső sor közép és oldal 10 korona. Erkély II ik sor közép 8 korona. Erkély III ik sor oldal 6 korona. Másod em. zártszék 5 korona, Földszinti álló 3 korona. Deák és katonajegy 2 kor. Karzati álló 2 kor.

Dutkay Zaza fellépése. A gyulai volt polgármesternek, Dutkay Bélának leánya, Elza csütörtökön lép fel, a nagyváradi színpadon. *Gazdy* Aranka tanítványa ez a fiatal, talentumos drámai színököndék, akit Szabadkára szerződtek, de első színpadi próbálkozása itt lesz. Magas, fekete, különös és érdekes megjelenés a fiatal leány, akinek képessége felett a nagyváradi színházlátogató közönség mond ítéletet, amint ő maga is akarta.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Fischer Ervin zeneiskolájának vizsgálati hangversenye

kezdődött vasárnap este 6 órakor az intézet helyiségében, melyet zsúfolásig töltött meg az előkelő és disztíngált publikum.

Az első nap eredményéből is újból meggyőződést szerezhettünk, hogy e kiváló intézetnek a klasszikus zene fejlődése körül városunkban nagy érdemei vannak és pedáns akadémiai rendezésével kulturmissziót teljesít.

Az első napon Fischer Ervinné és Voileanu Anna növendékei vizsgáztak általános tetszés mellett. Mindkét tanár nő lelkiismeretes és művészi munkája meglátszott a növendékek precíz játékán. Ugy a kezdők, mint a haladók bátran és hangjegy nélkül játszottak. Úgyesen fejlődik Moskovits Klári és Agnes. Határozott billentéssel kitűnt Markovits Margit és szabatos szép előadást mutatott be Brán Mariska. Bensőségteljes volt Balogh Margit és határozott biztos volt Kiss Elza játéka. Egy bölcsődalt stilszerűen és bájosan adott elő Hoffmann Irén. Mozart á dur sonátjában figyelemre méltó fejlődést mutatott Reichard Irén. Pompás technikai készséggel és finoman exellált előadással mutatkozott be egy Grieg apróságban Varró Agnes. Hangulatos volt Klein Erzsik játék is.

Kellően feltűnést keltett Hoffmann Zsófia és Ötömösi Juliska nagysikerű és fejlett játéka, akik mindketten egy Grieg és Liszt kompozícióban magasfokú technikai készséget, fejlett intellektust és nűanszirozott szép játékot produkáltak. Erőteljes és kidolgozott volt Gedeon Ilonka Schubert Impromptú-je is.

Befejezésül Barabás Erzsik nagyszabású és műjátékában gyönyörködtünk, aki Liszt rendkívül nehéz Polonéz-ét adta elő azzal a biztonsággal, férfias energiával, gondosan csiszolt technikával és színes előadásban, melyet már többször méltattunk a Kath. Körben Tanárnője Fischer Ervinné büszke lehet tanítványára.

A vizsgálati hangversenyt ma kedden 6 órakor folytatják a következő műsorral:

1. Weber: Versenymű f-moll Havas Rózsika II. ak. o. Kullak: Schifflin auf dem See Cziffra Bertus III. gy. o. Bossi: Souvenir Adorján István I. elők. o.

2. Field: Nottérno Munk Lajos III. elők. o. Jansyn: A malom. Rosenberg Ilonka I. elők. o. Ünnepe a faluban Székely Klári I. elők. o.

3. Scherwenka: Lengyel tánc. Mihely Magda III. elők. o. Chován: Liebe Mutter Der Sehelm Fodor Margit II. elők. o.

4. Volkman: Intermezzo Kalenda Boriska II. ak. o.

5. Mendelssohn: Versenymű d-moll Steiner Erzsik III. ak. o.

6. Beethoven: Szonata D-dur I. tétel Schönfeld Ily II. ak. o.

7. Schumann: Davidsbündler Weisz R. Magda I. akad. o.

8. Raff: Gavotte et musette 2 zong. Ternyei Edith. III. elők. o. Bartha Anna III. elők. o. Valamennyien Fischer Ervin tanítványai.

Nyílttér.*

Med. Univ.

Dr. ADONYI JENŐ

fogorvos fogorvosi rendelője
(Zöldfa) Hlatky Endre-utca 2. sz.
alatt (Deutsch K. I. ház).

RENDEL: d. e. 9-12-ig.
d. u. 2-6-ig.

Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság

Hadi és hadikölcsön biztosító osztálya.

A m. kir. Honv. Miniszterium Hadsegélyző hivatalának ellenőrzése alatt az elesettek özvegyei és árvái érdekében és javára.

Biharmegyei Központja:

Nagyvárad, Ezredévi Emlék-tér 2. szám I. em.

Hadikölcsön jegyzés biztosítással kapcsolatban.

A bankoknál eszközölt jegyzéssel egyenlő értékkel bir.

Intézetünk módot nyújt mindenkinek kis összeggel nagy összeget jegyezhetni és amellyel saját magáról és családjáról is gondoskodhatni.

Aki pl. 1000 kor. hadikölcsön-biztosítást köt, 20 éven át évenként egészben csak 35-80 koronát tartozik fizetni. Ha a fél ezen időt megéli, úgy őt magát illeti meg az 1000 koronás hadikölcsön, ha bármikor előbb halna meg, akár itthon, akár a harctéren, úgy azt azonnal halála után családja kapja ki, minden utánfizetés nélkül.

10000 koronáig orvosi vizsgálat nélkül köthető hadikölcsön biztosítás. Bélyeg vagy pátileték nem fizetendő.

Bármikor beszüntethető, a befizetett összeg, ez esetben sem vész el.

Hadikölcsön biztosítást köthet minden 15-60 éves egyén, nemre való tekintet nélkül.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyar Országos Biztosító Intézet r-t. Biharmegyei Kirendeltsége

Nagyvárad

Ezredévi Emlék-tér 2. sz. I. em. Telefon 11-85.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Humor és művészet Tábori Kornél vendégszereplése
	Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek
VIGADÓ mozgó- színház	MA HATTYU dráma 4 felv.
	Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek
URÁNIA mozgó- színház	MA Szünet.
	Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12.-
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcskészlet	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből	12.-
Boros	12.-
Likör	12.-
Befőttes készlet kristály fehér	12.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12.-
Majolika fali sőtartó színes	8.-
Majolika vizeskancsó színes	10.-
Kenyérkosár színes üveggel	10.-
Chinaezüst cukortartó	10.-
Chinaezüst gyümölcsállvány	10.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágizék	5.-
Majolika diszfigura	5.-
Porcellán főzőlábas	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	50.-
Kávékészlet színes aranyozással	50.-
Fekétkészlet színes aranyozással	50.-
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150.-
Hidegélvágó készlet sz. aranyozással	40.-
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50.-
Falitükör színes aranyozott kerettel	80.-
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80.-
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8.-
Teáscsésze színes finom aranyozással	4.-
Kávécsésze	4.-
Köpcésze	5.-
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képkerekek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Szépségápolási műterem

Bémer-tér 3., emelet

ahol minden szépséghiba szakszerűen kezeltek. Piperecikkeit vidékre is utasítással küldöm.

STERNBERG HELÉN
kozmetikusnő.

Elsőrendű Raffiaháncs és Cellulóze- papirzsineg

szőlőkötözés-
hez kapható:

Wechsler Adolf és Társa R.-T.
fűszer- és gyarmatárú nagykereskedésében.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb
hévízfürdője. Természetes 49°C hőmér-
sékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Téli-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensió-
rendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei
a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV
kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.
Vidékiek kérjenek árajánlatot

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny-
vecskékre és folyószámlára és
azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítol váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logkölcsönöket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapírokra.

BIHARFÜRED

klimatikus gyógyhely,
nyaralótelep és
télisporthely

f. évi július 1-én

új bérő kezeiben, renoválva,
villanyvilágításval, új villával

megnyílik.

Igazgató: Glasner Miksa
Ótátrafüred volt titkára

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Partszálló épületében
interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szeged-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztítóso-
kat és átvalakításokat
elvégeztünk. Fűzők mér-
tök után a legrovidebb
idő alatt elkészítetnek.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungstram-égők, villanyvasa-
:: lók állandóan raktáron. ::

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban
ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mi-
előtt szét nem néztünk a Sajtó
hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

12847—1918 szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala,
mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré
teszi, hogy Veró Albert és társa által fel-
állítani szándékolt tűzifa-telep telepengedélye-
zése tárgyában f. évi július hó 4-ik napjának
délelőtti 10 órája a Körösoldal 272. sz. telek-
hez helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely kö-
rülmenyről az érdekeltek oly figyelmeztetés-
sel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat
a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő,
mert a későbbben teendő felszólamlások fi-
gyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1918 június 12.

GERŐ

rendőrfőkapitány.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes
forrása 42°C Kénes hőforrását már
300 év óta használják bámulatos gyógy-
hatással kőszvény, csusz, csontbajok,
női betegségek és hasonló fájdalmas
betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos
park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen
és az összes szobákban. — Nagyszabású
nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrás-
vízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépírásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosz-
szabb vagy rövidebb időre való be-
raktározására megfelelő helyiségek,
ezeken kívül boros- és szárazpincék,
istállók, kocsiszinek is állanak ren-
delkezésre. A beraktározott árukat
tűz- és betörés ellen biztosítjuk.
Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.